

Janina Harasim

Standaryzacja usług płatniczych na rynku europejskim

Ekonomiczne Problemy Usług nr 38, 437-445

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

JANINA HARASIM

Akademia Ekonomiczna w Katowicach

STANDARYZACJA USŁUG PŁATNICZYCH NA RYNKU EUROPEJSKIM

Wprowadzenie

Powstanie jednolitego rynku wewnętrznego w ramach Unii Europejskiej, a następnie wprowadzenie wspólnej waluty zdecydowanie przyspieszyło proces integracji europejskiego rynku finansowego. Dotychczasowe doświadczenia pokazują jednak, że tempo integracji w poszczególnych segmentach rynku finansowego jest zróżnicowane, a osiągnięte efekty niejednokrotnie znacznie odbiegają od oczekiwań. Jednym z obszarów rynku, na którym jak dotąd nie udało się osiągnąć spektakularnych postępów w zakresie integracji jest rynek detalicznych usług finansowych. Na rynku tym występują nadal liczne bariery utrudniające dostęp do niego zarówno dostawcom, jak i odbiorcom usług finansowych. Obszarem, gdzie ich występowanie ma szczególnie niekorzystne następstwa jest rynek płatności. Skutkuje to m.in. wydłużaniem czasu rozliczeń, wysokimi kosztami, a w skrajnych przypadkach nawet brakiem pewności ich realizacji. Procesem, który zmierza do ograniczenia tych negatywnych zjawisk jest standaryzacja usług płatniczych na rynku europejskim.

Celem referatu jest przedstawienie przesłanek procesu standaryzacji usług płatniczych na rynku europejskim, jego zakresu oraz skutków dla uczestników rynku płatności.

Harmonizacja prawna rynku jako przesłanka standaryzacji usług płatniczych

Jednym z celów strategicznych procesu tworzenia jednolitego rynku finansowego, zapisanym w Planie Działań w Zakresie Usług Finansowych, a następnie w Strategii Lizbońskiej, było utworzenie otwartego i bezpiecznego rynku detalicznych usług finansowych. Realizacja tego celu okazała się jednak w praktyce bardzo trudna. Jednym z obszarów, gdzie postępy okazały się szczególnie niezadowolające była realizacja płatności na rynku wewnętrznym. Mimo licznych inicjatyw Komisji Europejskiej i współpracy ze środowiskiem bankowym w celu poprawy usług rozliczeniowych na rynku Unii Europejskiej, podejmowanych od początku lat 90. XX wieku, nie udało się bowiem osiągnąć znaczącego postępu w zakresie stworzenia jednolitego rynku płatności europejskich. Sytuacji w tym względzie nie poprawiło nawet przyjęcie wspólnej waluty euro. W odpowiedzi na liczne analizy wskazujące, że płatności transgraniczne w euro są obsługiwane dużo gorzej (tj. dłużej i drożej) niż krajowe, Komisja Europejska wydała pod koniec 2001 roku rozporządzenie

o transgranicznych płatnościach w euro, na mocy którego wprowadzona została zasada pobierania równych opłat za płatności transgraniczne w euro i porównywalne płatności krajowe w ramach Unii Europejskiej¹.

Regulacja ta okazała się wprawdzie niewystarczająca dla zharmonizowania rynku usług płatniczych, jednak zmusiła banki do podjęcia prac nad reorganizacją procesu obsługi płatności transgranicznych w celu wzrostu jego efektywności i obniżenia kosztów do poziomu kosztów obsługi płatności krajowych. Prace te znalazły formalny wyraz w koncepcji utworzenia Jednolitego Obszaru Płatności w Euro (Single Payments Euro Area – SEPA), będącej samoregulacją sektora bankowego i zmierzającej do standaryzacji usług płatniczych na rynku europejskim. Realizacja tej koncepcji okazała się jednak niemożliwa bez stworzenia kompleksowych, jednolitych ram prawnych dotyczących płatności realizowanych w obrębie Unii Europejskiej.

Wypracowanie takich ram prawnych stało się jednym z priorytetów Komisji Europejskiej w następnych latach. W latach 2001–2005 Komisja Europejska uczestniczyła w wielu konsultacjach ze wszystkimi głównymi uczestnikami rynku płatności (bankami, akceptantami, przedsiębiorcami, organizacjami przedsiębiorców oraz konsumentów). W efekcie tych prac 1 grudnia 2005 roku przedstawiona została propozycja Dyrektywy o Usługach Płatniczych (Payment Services Directive – PSD), która po licznych konsultacjach i zaciętych dyskusjach została przyjęta 13 listopada 2007 roku przez Parlament Europejski². Państwa członkowskie są zobowiązane do przystosowania prawa krajowego do przepisów Dyrektywy PSD najpóźniej do 1 listopada 2009 roku. Jej wdrożenie może jednak napotkać na pewne kłopoty z uwagi na brak precyzji niektórych jej zapisów, stosunkowo duży zakres swobody pozostawiony w dyrektywie krajowym ustawodawcom oraz problemy z jej transpozycją, na które napotykać kraje najmniej i najbardziej zaawansowane w rozwoju płatności elektronicznych³.

Dyrektywa PSD ma dwa główne cele:

- zwiększenie konkurencji na rynku płatności detalicznych poprzez usunięcie „barrier wejścia” dla nowych dostawców usług płatniczych i zagwarantowanie otwartego, uczciwego dostępu do rynku,
- ustanowienie jednolitych zasad dotyczących wykonywania usług płatniczych i zapewnienie ich przestrzegania.

¹ Rozporządzenie (WE) nr 2560/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 grudnia 2001 r. w sprawie płatności transgranicznych w euro. Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej z dnia 28 grudnia 2001 r. nr L 344/13.

² Dyrektywa 2007/64/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 13 listopada 2007 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego. Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej z 5 grudnia 2007 r. nr L 319/1.

³ Szerzej zob. *Dyrektywa w sprawie usług płatniczych (PSD): Koniec ery gotówki?* http://www.euractiv.pl/gospodarka/spis_linie/dyrektywa-w-sprawie-usug-patnicznych-psd-koniec-ery-gotowki [dostęp: 19 lutego 2009 r.].

Dyrektywa określa w szczególności wymogi, jakie muszą spełnić niebankowe podmioty, świadczące usługi płatnicze, w celu uzyskania dostępu do rynku, określa zasady realizacji płatności⁴ oraz określa podstawowe prawa i obowiązki użytkowników i dostawców usług płatniczych. Dyrektywa umożliwia zmniejszenie kosztów dostosowania prawnego, sprzyja zwiększeniu zaufania konsumentów do nowoczesnych instrumentów płatniczych⁵ i ułatwia im dokonanie świadomego i swobodnego wyboru instrumentu płatniczego oraz dostawcy usług płatniczych w oparciu o informacje, które ci ostatni są obowiązani im dostarczyć.

Dyrektywa PSD ma ścisły związek z tworzeniem Jednolitego Obszaru Płatności w Euro, dostarcza bowiem podstaw prawnych dla urzeczywistnienia SEPA i stwarza warunki dotrzymania określonych w niej terminów. Między dyrektywą PSD i SEPA istnieje jednak wiele różnic dotyczących m.in. ich charakteru prawnego, zakresu geograficznego, podmiotowego, rodzaju instrumentów płatniczych i walut, do których odnosi się każda z regulacji czy też terminów wdrożenia szczegółowych rozwiązań⁶.

Przyjęcie Dyrektywy PSD umożliwiło zatem wdrażanie rozwiązań przewidzianych harmonogramem SEPA, jednak w tym czasie musiały zostać opracowane szczegółowe regulacje odnoszące się przede wszystkim do zasad funkcjonowania i warstwy technologicznej poszczególnych instrumentów płatniczych. Zostały one przygotowane przez Europejską Radę ds. Płatności (European Payment Council – EPC)⁷ w postaci trzech dokumentów:

- SEPA Credit Transfer Scheme Rulebook (SCT Rulebook) – Zestaw zasad dotyczących polecenia przelewu SEPA,
- SEPA Direct Debit Scheme Rulebook (SDD Rulebook) – Zestaw zasad dotyczących polecenia zapłaty SEPA,
- SEPA Cards Framework (SCF) - Dokument ramowy w sprawie kart płatniczych.

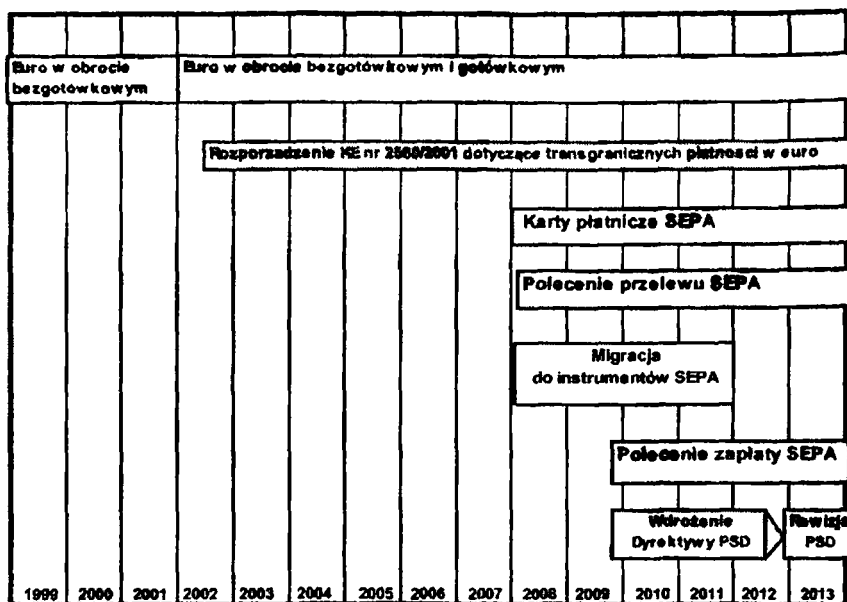
Przebieg procesu harmonizacji rynku usług płatniczych w Europie przedstawia rysunek 1.

⁴ Zasady te dotyczą m.in. czasu realizacji transakcji, obowiązku transferu pełnej kwoty oznaczonej w zleceniu, odpowiedzialności dostawcy płatności w przypadku jej niewykonania lub nienależytego wykonania, odpowiedzialności użytkownika usługi płatniczej w przypadku niewłaściwego użycia instrumentu płatniczego, warunków refundacji i zwrotów oraz nieodwołalności zleceń płatniczych.

⁵ Dyrektywa odnosi się tylko do płatności realizowanych drogą elektroniczną, w których instytucje płatnicze pełnią rolę pośrednika.

⁶ Szerzej na ten temat zob. *Banks Preparing for PSD*. Version 1.1, Euro Banking Association, November 2008, s. 9-11 oraz J. Harasim: *Banki wobec zmian na rynku płatności detalicznych*. W: *Finanse wobec sfery realnej gospodarki*. T. 1, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Katowicach, Katowice 2008, s. 228-229.

⁷ Europejska Rada ds. Płatności (EPC) jest ciałem decyzyjnym i koordynacyjnym europejskiego sektora bankowego w zakresie płatności, tworzonym obecnie przez 72 banki i ich stowarzyszenia. EPC reprezentuje wspólne stanowisko sektora w zakresie podstawowych usług płatniczych, opracowuje standardy techniczne i praktyki biznesowe dla instrumentów płatniczych i infrastruktury SEPA oraz wspiera i monitoruje implementację podjętych decyzji.

Rys. 1. Proces harmonizacji rynku usług płatniczych w Europie

Źródło: opracowanie własne.

Zakres standaryzacji usług płatniczych w Europie i jej skutki dla uczestników rynku płatności

Standaryzacja usług płatniczych na rynku europejskim dotyczy w szczególności:

- instrumentów płatniczych.
- procesów obsługi płatności (ich przetwarzania, rozliczania i rozrachunku) oraz wykorzystywanych w ich toku technologii.

Fundamentem SEPA jest stworzenie jednolitych zasad funkcjonowania podstawowych instrumentów płatniczych, do których zaliczono: polecenie przelewu (*credit transfer*), polecenie zapłaty (*direct debit*) oraz karty płatnicze. Europejska Rada ds. Płatności przyjęła wobec nich dwa różne, ale uzupełniające się podejścia. Dla systemów elektronicznych transferów wybrano strategię „zastępowania” – co oznacza, że istniejące rozwiązania krajowe mają zostać zastąpione przez opracowane przez EPC, nowe, wspólne dla całego obszaru SEPA systemy polecenia przelewu i polecenia zapłaty. Inne podejście przyjęto natomiast w odniesieniu do kart płatniczych. Uznano, że w ich przypadku powinna nastąpić adaptacja istniejących systemów do wymogów SEPA⁸. Kluczowym elementem obydwu strategii jest

⁸ Mogłaby ona następować różnymi drogami: poprzez zastąpienie kart lokalnych systemem międzynarodowym, spełniającym wymogi SEPA (np. VISA lub Mastercard), poprzez osiągnięcie zgodności z SEPA lokalnych systemów kartowych czy też wykorzystanie *co-brandingu*, tj. wydawania przez systemy kra-

wyraźne oddzielenie systemu od infrastruktury i umożliwienie zwiększonej konkurencji pomiędzy uczestnikami rynku.

Do wspólnych cech nowych modeli polecenia przelewu i polecenia zapłaty należy zaliczyć:

- ich osiągalność na całym obszarze SEPA – możliwość dotarcia do każdego klienta,
- identyfikację rachunku poprzez numery IBAN i BIC,
- brak limitów dotyczących wartości transakcji,
- określenie maksymalnego czasu rozrachunku⁹,
obszerny zestaw zasad regulujących płatności odrzucone i zwroty.

O ile ujednoczenie zasad realizacji polecenia przelewu nie oznacza w większości krajów istotnych zmian w zakresie jego funkcjonowania¹⁰, o tyle nowe regulacje odnoszące się do polecenia zapłaty powodują, że będzie to produkt funkcjonujący w oparciu o całkowicie nowe zasady¹¹. Najważniejsze cechy polecenia zapłaty SEPA są następujące¹²: zgoda dłużnika (w formie papierowej lub elektronicznej) będzie występować tylko w jednym egzemplarzu (u wierzyciela) i będzie wygasać automatycznie po 36 miesiącach od ostatniej transakcji; wierzyciel jest zobowiązany do przekazania dłużnikowi zapowiedzi obciążenia (ang. *pre-notification*), w formie np. faktury, przed datą obciążenia; pierwsze obciążenie polecenia zapłaty musi dotrzeć do banku dłużnika na 5 dni roboczych przed datą realizacji, w przypadku kolejnych są to 2 dni robocze; transakcja polecenia zapłaty może być odwołana przez dłużnika do 8 lub 13 tygodni od daty realizacji (odpowiednio w przypadku autoryzowanego i nieautoryzowanego polecenia zapłaty).

W przypadku kart płatniczych celem SEPA jest budowa środowiska, w którym nie będą istniały żadne bariery czy to techniczne, czy prawne, czy też handlowe, które utrudniałyby wydawanie kart, przetwarzanie, akceptowanie oraz dokonywanie transakcji kartami ogólnego przeznaczenia¹³ zarówno o charakterze lokalnym, jak i transgranicznym.

jowe kart wyposażonych w logo międzynarodowego emitenta (np. VISA lub Mastercard) Szerzej zob. J. Diemko: *SEPA i karty*. W: *SEPA – bankowa rewolucja*. Zeszyty BRE Bank – CASE 2006, nr 90, s. 17–18 oraz *SEPA 2008: Uniform Payment Instruments for Europe*. Bundesverband Deutscher Banken, Berlin, July 2007, s. 34–35.

⁹ W przypadku polecenia przelewu są to obecnie 3 dni robocze, a od 2012 r. 1 dzień roboczy począwszy od dnia złożenia dyspozycji polecenia przelewu, zaś w przypadku polecenia zapłaty – 5 dni roboczych dla pierwszej płatności i 2 dni robocze dla płatności powtarzalnych.

¹⁰ Pewną nowością jest jedynie konieczność wyboru przez zleceniodawcę klauzuli kosztowej SH1A, co oznacza, że koszty przelewu dzielone są pomiędzy zleceniodawcę i beneficjenta płatności.

¹¹ Zasady te są przy tym nieco inne w przypadku klientów indywidualnych i przedsiębiorstw. W odniesieniu do tych pierwszych obowiązuje bowiem tzw. Core Direct Debit Scheme, natomiast w stosunku do drugich – Business to Business Direct Debit Scheme.

¹² Szerzej zob. *Making SEPA a Reality – The Definitive Guide to the Single Payments Euro Area*. European Payments Council 2008, s. 17–20, http://www.europeanpaymentscouncil.eu/documents/EPC066-06-version_2.0_Making_Sepa_a_Reality_WebVersion.pdf [dostęp 19 lutego 2009 r.].

¹³ Kartą płatniczą ogólnego zastosowania (*general purpose payment card*) jest, zgodnie z definicją EPC, karta debetowa, kredytowa lub obciążeniowa. SCF nie odnosi się natomiast do kart przedpłaconych oraz pieniądza elektronicznego.

Zgodność z SCF oznacza wyposażanie kart przez ich przez wydawców w mikroprocesor zgodny ze standardem EMV, akceptację kart przy wykorzystaniu technologii mikroprocesorowej oraz zapewnienie identyfikacji użytkownika za pomocą kodu PIN. Migracji kart z dotychczasowej technologii opartej na pasku magnetycznym na standard EMV, która będzie dokonywać się w latach 2008–2010, sprzyja wprowadzona 1 stycznia 2005 roku przez Visa i MasterCard w Europie zasada *liability shift*, polegająca na tym, że odpowiedzialność za dokonane kartą transakcje oszukańcze ponosi ten podmiot uczestniczący w rozliczeniu transakcji kartą płatniczą, który nie wdrożył technologii EMV.

Standaryzacji instrumentów płatniczych musi towarzyszyć standaryzacja procesów obsługi płatności. Celem SEPA w tym obszarze jest stworzenie infrastruktury pozwalającej na ujednoczenie zasad przetwarzania, rozliczania i rozrachunku¹⁴ płatności w euro. Wśród elementów infrastruktury kluczową rolę odgrywają mechanizmy rozliczania i rozrachunku (Clearing and Settlement Mechanism – CSM). Europejska Rada ds. Płatności dopuściła możliwość występowania pięciu różnych kategorii systemów rozliczania i rozrachunku płatności – poczynając od paneuropejskiej izby rozliczeniowej (PE-ACH) poprzez izby rozliczeniowe bądź systemy zgodne z SEPA i porozumienia wewnątrzgrupowe, na systemach bilateralnych kończąc¹⁵. By sprostać wymogom SEPA muszą one jednak spełnić cztery kryteria: zapewnić zgodność z warunkami określonymi w PEACH/CSM Framework, SCT Rulebook i/lub SDD Rulebook oraz standardami stosowanymi w trakcie przetwarzania płatności, cechować się interoperacyjnością¹⁶, mieć zdolność do wysyłania płatności do wszystkich banków w strefie euro oraz do przyjmowania od nich płatności (bezpośrednio lub pośrednio) oraz zapewnić instytucjom finansowym możliwość dokonania swobodnego wyboru CSM przy zastosowaniu kryterium ceny i jakości świadczonych usług¹⁷.

Niezbędnym warunkiem spełnienia tych kryteriów i ustanowienia takich powiązań było przyjęcie wspólnych dla wszystkich systemów standardów wymiany zleceń płatniczych. Opracowaniem stosownych norm technicznych zajęła się Europejska Rada do Spraw Płatności we współpracy z ISO. Efektem tych prac jest standard komunikatu ISO/UNIFI 20022 oparty na notacji XML. Rada podpisała porozumienie z organizacją SWIFT, na mocy której SWIFT ma opracować komunikaty dla modeli poleceń przelewu i poleceń zapłaty¹⁸.

¹⁴ Rozliczenie oznacza proces przekazywania, uzgadniania i potwierdzania zleceń płatniczych, a także ustalania ostatecznej pozycji rozliczeniowej na podstawie poszczególnych transakcji lub ich pakietów. Rozrachunek z kolei to przekazanie środków pomiędzy płatnikiem a odbiorcą (oraz ich bankami).

¹⁵ *PEACH/CSM Framework*. Doc. EPC170/05, European Payment Council, 24 June 2008, s. 10.

¹⁶ Najprościej mówiąc oznacza ona zdolność do przekazywania informacji (komunikatów) między poszczególnymi elementami (uczestnikami) infrastruktury, jak również między nimi a bankami.

¹⁷ *Single Euro Payments Area (SEPA). From Concept to Reality. Fifth Progress Report*. European Central Bank, July 2007, s. 19.

¹⁸ *Tworzenie Jednolitego Obszaru Płatności w Euro – cele i terminy (czwarty raport o postępach)*. Europejski Bank Centralny 2006, s. 22.

Wprowadzenie wspólnych standardów wymiany zleceń płatniczych umożliwia w pełni zautomatyzowane przetwarzanie płatności w euro (Straight Through Processing – STP), które z kolei jest niezbędne dla obniżenia ich kosztów i skrócenia czasu realizacji.

Standaryzacja usług płatniczych będzie miała istotne znaczenie zarówno dla poszczególnych uczestników rynku płatności, jak i dla całej gospodarki. Ujednoclenie instrumentów rozliczeń bezgotówkowych i zasad realizacji płatności ułatwia ich automatyzację i elektroniczność, pozwala na znaczące obniżenie kosztów, zwiększa ich szybkość i bezpieczeństwo, stanowi także zachętę do ograniczenia płatności gotówkowych. W raporcie sporządzonym dla Komisji Europejskiej specjalści z Capgemini, na podstawie badań przeprowadzonych w 16 krajach UE, obliczyli, że w latach 2006–2012 SEPA może przynieść ok. 123 mld euro oszczędności gospodarkom uczestniczącym w niej krajów¹⁹. Komisja Europejska przewiduje dodatkowo, że rosnąca konkurencja w zakresie usług płatniczych, poprzez wzrost zainteresowania konsumentów elektronicznymi instrumentami finansowymi, przyczyni się do zmniejszenia liczby transakcji gotówkowych, co oznaczałoby dla gospodarki unijnej ogromne oszczędności²⁰.

Najważniejsze potencjalne korzyści płynące ze standaryzacji usług płatniczych oraz ich beneficjentów przedstawia tabela 1.

Nie oznacza to, że standaryzacja usług płatniczych będzie miała tylko pozytywne skutki. Stwarzane przez nią możliwości będą dostępne zwłaszcza dla dużych dostawców usług płatniczych oraz infrastruktury, a skorzystanie z nich będzie często uzależnione od dokonania poważnych inwestycji wstępnych i poniesienia, często wysokich, kosztów dostosowań²¹. Przed największymi wyzwaniami staną banki, czerpiące dotąd pokaźne zyski z obsługi płatności. Spodziewany spadek przychodów i konieczność radykalnego obniżenia kosztów, w połączeniu ze wzrostem konkurencji na rynku, stawia je przed koniecznością weryfikacji nie tylko oferty usług płatniczych i stosowanej w tym obszarze polityki cenowej, ale i wypracowania całościowej strategii będącej odpowiedzią na zmiany zachodzące na rynku płatności²².

¹⁹ *SEPA: Potential Benefits at Stake. Researching the Impact of SEPA on the Payments Market and its Stakeholders*, Capgemini Consulting 2007, s. 4.

²⁰ Z szacunków Komisji wynika, że koszty związane z dokonywaniem płatności wynoszą około 3% PKB i są generowane głównie przez płatności gotówkowe.

²¹ Według najbardziej optymistycznych szacunków inwestycje banków związane z wprowadzeniem SEPA będą oscylować w granicach od 1 do 5 mld euro, według bardziej pesymistycznych mogą sięgnąć nawet 9–12 mld euro. Szerzej zob. H. Schmiedel: *The Economic Impact of the Single European Area*, European Central Bank, Occasional Paper Series, No 71, August 2007, s. 10.

²² Możliwe reakcje strategiczne banków zostały szerzej przedstawione w: J. Harasim: *op.cit.*, s. 235–238.

Korzyści płynące ze standaryzacji usług płatniczych i ich beneficjenci

Obszar standaryzacji i jej przejawy	Korzyści	Główni beneficjenci
Standaryzacja transferów elektronicznych	Ujednolicone zasady realizacji Przewidywalne ramy czasowe transakcji Większa przejrzystość kosztów (opłat i prowizji) Wzrost pewności i bezpieczeństwa płatności	konsumenci, przedsiębiorstwa
Jednolite schematy dot. polecenia przelewu (SCT) i polecenia zapłaty (SDD)	Likwidacja barier dla transferów transgranicznych Większa konkurencja na rynku Obniżenie kosztów realizacji płatności	duże banki, procesorzy*, konsumenci, przedsiębiorstwa
Standaryzacja w obszarze kart płatniczych	Możliwość korzystania z jednej karty na obszarze SEPA Większy wybór produktów i usług dodatkowych	konsumenci
Mikroprocesor EMV/akceptacja przy użyciu PIN	Wzrost użycia kart płatniczych Obniżenie kosztów płatności Wzrost bezpieczeństwa płatności	konsumenci, akceptanci, gospodarka
Normalizacja terminali/standaryzacja oprogramowania	Niższe koszty terminali i oprogramowania Wzrost obrotów Redukcja kosztów i operacyjnej złożoności	akceptanci
Jednolite procedury reklamacyjne/zharmonizowane ramy zapobiegania fraudom	Otwarcie rynku na nowych agentów rozliczeniowych – ułatwienie dostępu do rynku, większa konkurencja Obniżenie liczby oszustw kartowych uproszczenie procedur reklamacyjnych, skrócenie ich czasu i obniżenie kosztów	akceptanci, duzi procesorzy konsumenci, akceptanci
Standaryzacja procesów obsługi płatności	Redukcja kosztów przetwarzania płatności Skrócenie czasu realizacji płatności Wzrost bezpieczeństwa transferów	banki, procesorzy, konsumenci, przedsiębiorstwa
Automatyzacja przetwarzania (STP)	Konsolidacja płatności Lepsze zarządzanie płynnością	duże przedsiębiorstwa
Mechanizmy rozliczeń i rozrachunku (CSM)	Wzrost efektywności przetwarzania Możliwość wykorzystania efektu skali Redukcja kosztów infrastruktury	banki, procesorzy
Standaryzacja komunikatów płatniczych	Wzrost efektywności przetwarzania Interoperacyjność Otwarty dostęp do rynku	procesorzy

*izby rozliczeniowe i agenci rozliczeniowi.

Źródło: opracowanie własne.

Podsumowanie

Ujednoczenie ram prawnych rynku płatności, któremu towarzyszy standaryzacja instrumentów płatniczych oraz procesów obsługi płatności jest niewątpliwie przedsięwzięciem zmierzającym w kierunku stworzenia otwartego i bezpiecznego rynku detalicznych usług finansowych w ramach Unii Europejskiej. Jego beneficjentami będą wszyscy uczestnicy rynku płatności, choć największe korzyści powinni odnieść użytkownicy usług płatniczych, w tym zwłaszcza konsumenci. Powodzenie tego procesu będzie jednak zależało od rządów poszczególnych państw członkowskich (wdrożenie dyrektywy PSD), banków centralnych (wspieranie SEPA) oraz uczestników rynku, w tym w szczególności banków, dla których standaryzacja usług płatniczych jest sporym wyzwaniem, m.in. z uwagi na konieczność poniesienia sporych wydatków inwestycyjnych oraz sprostania rosnącej konkurencji w obszarze realizacji płatności, co w sytuacji kryzysu na rynku finansowym może okazać się nielatwe.

STANDARDIZATION OF PAYMENTS SERVICES ON THE EUROPEAN MARKET

Summary

The European payments market is in turbulence. Over last years there have been many efforts to simplify and unify the vast and fragmented payments market in Europe and reduce cross-border hindrances to payments processing. The most important is SEPA, which aims to create a more competitive and transparent payment market throughout the euro zone. It will be accomplished by standardizing the rights and obligations of EU payments services providers and users and by establishing a set of open and common industry payments standards across the region.

Achieving the SEPA's goals depends on a combination of EU regulation and market self-regulation. The EU regulation providing a legal framework for SEPA is the Payments Services Directive, which must be implemented into national law by 1st November 2009 at the latest. Market self-regulation consists in creation and implementation of common standards and business practices relating to electronic transfers (credit transfer, direct debit), cards and payments processing, clearing and settlements. Common standards, faster settlement and simplified processing will improve cash flow, reduce costs and facilitate access to new markets. Moreover, customers will benefit from the development of innovative products offered by payment sector suppliers.